

1. Abans de llegir "Cerezo rosa", de Ramon Solsona
  - a. Què vol dir l'expressió "quedar-se (o fer) de rodríguez"?
  - b. Què és una rulot? Escriu-ne la definició i afegeix-hi una foto.
  - c. I una tenda canadenc? Escriu-ne la definició i afegeix-hi una foto.
  - d. Escolta el mambo "Cerezo rosa", no te'l pots perdre!!!
  - e. Digues el nom del compositor de "Cerezo rosa".
  - f. Digues el nom de 5 cançons més que va compondre aquest compositor nascut a Cuba i mort a Mèxic.
  - g. Què és l'Autan? Afegeix-hi una foto.

Cerezo rosa, de Ramon Solsona

Haver-me quedat de rodríguez està a punt de costar-me el matrimoni. M'hi he quedat mig per obligació, mig perquè em venia de gust ser lluny de la família per assaborir unes cotes de llibertat que no tenia d'ençà que em vaig casar.

El meu soci i jo estem preparant una ambiciosa reestructuració d'Informàtica Aplicada, l'empresa que vam fundar fa tres anys i que creix com una planta silvestre. Jo m'he fet càrrec de la gerència i em passo tot el dia al despatx.

Al despatx hi passo el dia, però les nits són meves. Per primera vegada m'he deixat dur per l'atreviment i l'instint, he prescindit del què diran, he trencat els convencionalismes en què he viscut fins ara i m'he decidit a jugar fort. Ara mateix estic vivint una experiència extraordinària: m'he enamorat d'un home.

Ell, com jo, és casat i, com jo, s'ha quedat rodríguez. També és la primera vegada que ha engegat els prejudicis a rodar. És un amor d'estiu amb totes les de la llei: ardorós com la canícula, fresc com un gelat d'avellana.

Davant de la perspectiva d'un estiu sense nens i sense obligacions domèstiques, jo em feia un programa mental basat en l'anarquia i en la insubmissió.

Anar per casa amb els peus nus, mirar els programes de televisió que em vinguessin de gust sense que ningú hi posés objeccions, estirar-me al sofà fumant i fumant sense parar, dormir ocupant tot el llit de matrimoni. I la malèvola intenció de recuperar el temps perdut. Clar i ras: ballar i lligar.

La veritat és que el meu matrimoni sempre ha rutllat bé, tenim la sort d'exercir professions compatibles amb l'educació dels fills. A mi l'empresa m'absorbeix més hores de les que voldria -a vegades passo dies sencers en què només veig els nens quan dormen-, però els mestres tenen un horari mes curt i sobretot unes vacances generoses que els permeten dedicar-se als fills, cobren poc, però tenen moltes hores lliures. Nosaltres, doncs, ens compenetrem perfectament, cadascú aporta allò que té: qui fa diners aporta diners i qui té temps aporta temps.

Ara els tinc tots al càmping, a la rulot. Vam començar amb una tenda canadenc, després en vam tenir una de dues habitacionetes, més tard en vam comprar una que plegada pesava setanta-cinc quilos i quan Informàtica Aplicada va començar a rajar una mica vam canviar la tenda per una senyora rulot. I espero desempallegar-me'n aviat, ja estic fent números per comprar-nos una casa a Port de la Selva, perquè la veritat és que odio els càmpings i els mosquits. Afortunadament només hi vaig els caps de setmana.

Faig més o menys la vida que havia previst. Menjo fora de casa o bé compro congelats, perquè la cuina no és el meu fort, tot i que si haig d'ajudar m'arremango sense manies i si convé rento els plats o faig truites. Aprofito aquests dies per fer les truites ben crues, com a mi m'agraden. L'única cosa que no he aconseguit, probablement a causa de la meva formació, és tenir la casa cap per avall. Tot i que odio aquestes feines, no puc viure en una casa desendregada i menys encara marxar sense tenir el llit fet, la roba al seu lloc i el terra fregat. Però sí que he ballat i he lligat.

Els primers dies de rodríguez vaig flaquejar, en un moment de fluixedat anímica vaig estar a punt de confessar-li la depressió a la meva secretària, però el seny em va aturar a temps. Mai no he volgut tenir amb ella cap relació que no fos estrictament professional, les intimitats i les febleses es paguen una hora o altra.

Per combatre el tedi i el desconcert dels primers dies vaig trucar a la Teresa i la vaig convidar a sopar. Com que és una bona amiga, li vaig explicar confidencialment el contrast entre els meus projectes de rebel·lió i l'enyorament que sentia de la família. Em va animar de paraula i d'obra, em va dur a ballar fins a la matinada. L'orquestra va interpretar moltes peces, però una em va tocar especialment la fibra sensible: «Cerezo rosa».

«Cerezo rosa». Un mambo, una trompeta que arrenca mig adormida fins que troba la velocitat de creuer i navega amb una cadència tropical flanquejada de trombons. «Cerezo rosa» és el record d'un amor de joventut, la primera vegada que recordo haver ballat amb consciència del contacte físic. Va ser durant la festa major del poble on estiujava. Les faccions s'han esborrat, però la música encara em fa sentir el mateix estremiment. «Cirerer rosa, pomera blanca» és el títol sencer.

L'endemà mateix vaig trobar el meu cirerer rosa. En un d'aquests locals refrigerats del centre de Barcelona que al migdia es pobla de corbates i camises de màniga curta. Qui dina sol busca la companyia del diari, d'un llibre, d'un informe tècnic, qualsevol cosa que entretingui la vista i l'enteniment.

El primer dia vam compartir la taula. El segon, vam parlar animadament. El tercer, ja ens esperàvem i vam anar al cine al vespre. El quart, vam anar a ballar i vam acabar al llit, al seu.

És mes jove i més alt que jo. Ros, ulls blaus, bigoti ben retallat i una veu gruixuda ben timbrada. Té les mans rasposes.

Ens veiem en plegar de la feina i parlem de les nostres coses. Ell, com jo, és un apassionat de la Informàtica i té una capacitat admirable per explicar de forma planera conceptes difícils. Hem passat ja moltes hores parlant de software i de les novetats que ens sorprenen dia a dia.

Anem a sopar i a prendre copes a llocs reservats, lluny de mirades indiscretas. Ens desplaçem sempre amb la moto d'ell, una Norton de museu -té encant, però jo em quedo amb la meva Kawasaki-. Després recalem a casa meva o a casa d'ell on, com a bons rodríguez, parlem dels fills, de l'escola, ens expliquem amb bon

humor anècdotes conjugals. Comentem viatges, ens ensenyem fotografies i ens fem sentir mútuament les músiques preferides mentre reguem les plantes.

La nostra relació ha arribat al clímax aquest cap de setmana. Amb excuses poc clares vaig telefonar al càmping i vaig dir que el divendres no pujaria. Vaig notar estranyesa i mal humor a l'altra banda del fil telefònic. Ja sé que els fills m'esperen per fer una excursió pel Pirineu. Conec perfectament el programa: hores de cotxe, baixar a tocar la primera vaca que se'ns posi a l'abast, filmar en vídeo els nens tocant la vaca, espantar les mosques que vénen de la vaca, mirar de no trepitjar les femtes fresques de vaca. I no desprendre'm de l'Autan per res del món, la meua guerra contra els mosquits és una croada en legítima defensa. Odio el Pirineu.

Ens hem escapat a un hotel de luxe de la costa. Ens hem lliurat sense reserves, com si mai a la vida haguéssim fruit del sexe. Tot ha estat nou, fresc, sibarític, amb el punt d'excitació irracional de l'amor clandestí quan esclata. Em sentia jove, una veu interior em deia: Endavant les atxes, que l'estiu és la vida.

Mentre tornava, amb la identitat protegida pel casc de motorista, he sentit enyorament dels nens.

Ara sé que això s'acaba. Haurà estat un amor fugisser que ens deixarà un bell record, un regust que paladejarem en secret tota la vida. Ell serà per sempre més el meu cirerer rosa; jo, la pomera blanca. Si mai torno a sentir aquest mambo, recordaré aquests dies deliciosos, pensaré en ell i en les seves mans rasposes.

Sé que s'acaba perquè tots dos estem espantats de nosaltres mateixos i tenim por d'anar massa lluny. No ens ho diem, però som conscients que el cicle natural d'aquesta aventura s'acosta a la fi. Som uns rodríguez vulgars, convencionals, la nostra capacitat de subversió és modesta, ja l'hem cremada tota, en el fons ja ens està bé la vida tal com la tenim encarrilada.

La veritat és que tinc ganes d'estar amb el meu marit i de jugar amb els nens i estic disposada a fer un viacrucis expiatori pel regne de les vaques. A més a més, a casa no me'n surto. No entenc com estan ordenats els armaris ni sé com funciona la rentadora. Jo només m'hi

entenc amb els ordinadors, al càmping me n'hi penso pujar un de portàtil. I un litre d'Autan.

Ramon Solsona, *Llibreta de vacances*, Quaderns Crema

2. Després de llegir "Cerezo rosa", de Ramon Solsona

Escriu un text (5-8 línies) amb les paraules següents, extretes del conte:

obligació	prejudicis	intimitats	enyorament
-----------	------------	------------	------------

Escriu aquí el text i subratlla les 4 paraules:

RAMON SOLSONA

1. QUI ÉS?

Ramon Solsona va néixer el 1950 al barri de Gràcia de Barcelona, ciutat on continua vivint i on té la talaia des d'on observa la quotidianitat, una quotidianitat que —segons ell— pot arribar a ser transcendent. Tanmateix, no us penseu que és la seva torre d'ivori, no; Ramon Solsona no és un observador distant; li agrada extreure materials per a les seves novel·les i els seus articles de les situacions que veu i viu de prop dia a dia.

El 1972 es va llicenciar en Filologia Romànica Hispànica a la Universitat de Barcelona, i va exercir com a professor en algun centre privat i en els instituts Isaac Albéniz i Bernat Metge, fins a l'any 1992, en què va demanar l'excedència per a poder-se dedicar més plenament a l'ofici d'escriure. Tanmateix, sempre s'ha mostrat especialment preocupat pel món educatiu i n'ha reivindicat la dignificació; al cap i a la fi, si l'educació implica fer reflexionar i estimular l'esperit crític, la dedicació a la literatura i al món periodístic no és més que una altra manera de fer plantejaments pedagògics, tan oberts com es vulgui.

Fer de professor de literatura el va obligar a fer un aprenentatge a fons d'allò que havia de transmetre a classe. I llegint Galdós, Clarín, Oller, Flaubert, Stendhal... va descobrir les possibilitats que li oferia el gènere novel·lístic. A més dels grans autors del XIX, també s'ha sentit atret per Faulkner, Joyce i prosistes catalans com Rodoreda, Bertrana, Ruyra, Pla, Sagarra i altres.

En l'època de professor d'institut ja destacava per la seva facilitat de fer versos humorístics entre companys. Tanmateix, va començar la seva carrera literària "fent de ganàpia" —com li agrada dir— quan el 1987 el van demanar per a fer poesies satíriques al suplement dominical de l'*Avui*, les quals signava amb el pseudònim de "Lo Gaiter del Besòs" i, poc més tard, per a fer articles al Diari de Barcelona. Al diari *Avui* ha seguit col·laborant durant molts anys com a articulista i alguns dels seus articles han estat aplegats en els llibres *Reflexions de sala i alcova* (1995), *Ull de bou* (1995) i *Ull de vaca* (1995), com abans havien estat recollides les seves poesies satíriques en el llibre *Sach de gemecs* (1989).

El 1992 va guanyar el primer concurs per a sèries d'humor convocat per Televisió de Catalunya amb el projecte d'Agència de viatges. Des de llavors ha estat coguionista de les telesèries *Agència de viatges* i *Estació d'enllaç* i del programa d'entreteniment *Dos és massa*, espais emesos per TV3. Des de 1995 és un dels escriptors que escriuen i llegeixen l'espai *Contraportada* dins del programa *El Matí de Catalunya Ràdio*, dirigit per Antoni Bassas.

És també autor de la lletra del "Cant del centenari del FC Barcelona" (1998), al qual ha posat música Antoni Ros Marbà.

A part de les seves excel·lents col·laboracions en els diversos mitjans de comunicació social, durant la segona meitat de la dècada dels vuitanta va començar a escriure prosa de ficció. Des d'aleshores ha publicat quatre llibres de creació, tres novel·les i un llibre de contes. No són gaires, perquè a Ramon Solsona no li interessa la producció a qualsevol preu, sinó que li agrada pensar bé què vol dir, planejar-ho de manera meticulosa, retocar allò que ha escrit, treballar a fons la part del llenguatge... i això necessita el seu temps.

La seva primera novel·la, *Figures de calidoscopi*, va ser presentada al Premi Prudenci Bertrana de 1987, però el jurat d'aquell any, amb poca visió literària, va declarar el premi desert. Quan va ser publicada (1989), va sorprendre per la seva maduresa narrativa, per la

combinació de registres i per la prosa treballada, coses no gaire habituals en primeres publicacions. L'obra es va traduir al castellà.

Llibreta de vacances (1991), el seu segon llibre, és totalment diferent del primer. Aquí experimenta les possibilitats del conte o de les narracions breus, gènere que exigeix plantejaments molt concrets. A més, és un llibre escrit en clau d'humor, i la ironia es fa present en cada un dels onze relats i, encara més, en la guia de lectura.

Amb l'aparició de *Les hores detingudes* (1993), la crítica va saludar la confirmació dels seus dots de narrador a través de plantejaments novel·lístics complexos. L'obra va obtenir els premis Prudenci Bertrana, Crítica Serra d'Or i Lletra d'Or, i ha estat traduïda al castellà i al francès.

A *DG* (1998) reprèn en part els seus inicis satírics, però ara amb una obra de gran ambició, que intenta reflectir la societat catalana del moment, on es torna a demostrar que Ramon Solsona no és escriptor d'un sol registre, sinó que és capaç de fer ben fetes les coses més variades.

L'abril de 1994 va ser l'Escriptor del Mes, figura promoguda per la Institució de les Lletres Catalanes.

Cal remarcar, també, que és coordinador de l'assignatura Tècniques d'Expressió Oral i Escrita a la Universitat Oberta de Catalunya i, per tal de treballar els continguts d'aquesta assignatura, ha publicat unes guies per a l'aprenentatge, conjuntament amb Montserrat Morera.

Segurament, la presència d'obres amb sentit de l'humor i obres més serioses i reflexives forma part de la manera de ser de Ramon Solsona, ja que de jove ja li agradava imitar i parodiar personatges; ell mateix és persona d'un bon sentit de l'humor i bromista i, a la vegada, reflexiva i melangiosa:

*Això s'explica perquè tinc les dues vessants. Tendeixo a plantejar-me una sèrie de coses molt seriosament, reflexivament i amb un to més greu; però, d'altra banda, sóc molt de la broma, m'agrada fer broma i escriure sobre les bromes.*¹

Se sent atret per la màgia de les paraules, pel seu origen, per la seva història, fins al punt que anota tots aquells mots, combinacions de

---

¹ "Ramon Solsona." (entrevista de Sònia Hernández) A "L'extra", suplement d'*El 9 Nou*, (18 de desembre de 1998)

paraules i expressions que li criden l'atenció. Li agrada jugar amb les paraules. I és que, segons ell, l'escriptor s'ha de sentir fascinat per la màgia del llenguatge, ha d'estar-ne enamorat.

Tot plegat, una persona que es dedica en cos i ànima als seus dos "oficis" actuals, el periodisme i el guionatge, d'una banda, i la novel·la, de l'altra, i que en una entrevista, a la pregunta de si per a escriure s'ha d'haver viscut molt, responia:

En aquest sentit estic en contra de qui pensa que la novel·la és l'escuma que queda del got de cervesa, entenent la cervesa com la vida que un ha viscut. La meua vida és absolutament normal, no té res d'extraordinari; sóc professor d'institut i no hi ha res d'especial que hagi d'explicar. Potser l'única cosa que enriqueix, però això a tots d'una mateixa manera, és l'edat. Fa pocs dies llegia un llibre de Soledad Puértolas, La vida oculta, on té una frase que diu «el secret del novel·lista consisteix a arrencar els secrets a la vida»; m'ha agradat molt, perquè em sento en aquesta mateixa línia; anar vivint, observant...²

2. QUÈ ESCRIU I COM ESCRIU?

Ramon Solsona, quan escriu, parteix de les espurnes del dia a dia, es planteja més interrogants que no pas respostes i és amant de donar al lector elements de reflexió i de paradoxa, en definitiva, de picar-li l'ullet. Demuestra ser un gran coneixedor de la literatura, i els coneixements els aplica després als seus relats, en una mena d'exercici de tècnica narrativa. Fa tot l'efecte que s'ho passa bé escrivint.

Està convençut que potencialment, amb els seus èxits i desenganys, els seus amors i desamors, tothom porta una novel·la a dintre. I això vol dir que el novel·lista ha d'apropar-se tant com pugui al món de cada dia i documentar-se molt. En les novel·les de Ramon Solsona el més important no és l'argument en si, sinó totes aquelles coses (detalls, sentiments, reflexions, etc.) que s'enganxen d'una manera essencial amb la història que ens està contant, fins al punt que són totes aquestes coses les que més et fan gaudir de la lectura. Són, en definitiva, els reflexos de quotidianitat:

² "Ramon Solsona. La transcendència del fet quotidià." (entrevista de Marta Nadal) *Serra d'Or*. [Barcelona] (abril de 1994) núm. 412, p. 11-14.

La meva biografia és llisa, sense viatges a la selva ni coneixences entre les elits. Escric des d'aquesta condició de persona corrent, però he de fer constar que la quotidianitat no és forçosament antiliterària. Encara que a vegades no ho sembli, la vida de cada dia és plena de prodigis. I de puntes d'iceberg que porten novel·les senceres a la panxa. La majoria dels lectors són com jo, amb els afanys, els neguits, les alegries i les frustracions que la humanitat arrossega des de sempre. No els sé entretenir amb aventures fantàstiques, perquè jo escric arran de la realitat, però sé que els puc divertir o commoure.

Tot i que he tocat diversos gèneres, em sento bàsicament novel·lista. La novel·la permet expressar una visió del món, permet manipular la realitat i projectar el món interior de l'escriptor.[...]

Potser, en el fons, la novel·la em permet explicar-me el món a mi mateix, articular la perplexitat de l'existència fent veure que és als altres a qui ho explico.³

Un plantejament essencial a l'hora d'escriure qualsevol cosa és el to que li vol donar, perquè el to acaba condicionant l'estratègia narrativa, el tempo, l'estil i la llengua. Per això a l'hora de crear l'efecte buscat s'autoimposa un gran treball des del punt de vista del llenguatge, l'estructura i l'estratègia narrativa. I el resultat són textos amb una tècnica precisa i una gran riquesa de registres i de llenguatge. En particular Figures de calidoscopi i Les hores detingudes són novel·les amb una estructura novel·lística basada en la fragmentació, construïdes amb una arquitectura complexa i espectacular, on les peces encaixen d'una manera prodigiosa.

Ramon Solsona es posa dins la pell dels seus personatges i els dona veu, parla a través d'ells. Santiago del Rey, en un article, qualificava aquesta extraordinària aptitud com a "literatura ventríloqua".⁴ Solsona pot adoptar qualsevol perspectiva, fins al punt que, per exemple, a Figures de calidoscopi, algunes narracions de Llibreta de vacances i la carta de Les hores detingudes s'arrisca a adoptar el punt de vista d'una dona —sense comptar que la protagonista de DG és també una dona.

---

³ *L'escriptor del mes. Abril de 1994. Ramon Solsona. Suplement de Crònica d'Ensenyament. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1994, p. 5.*

⁴ DEL REY, S. "Literatura ventríloqua." *El Observador*. [Madrid] (12 d'octubre de 1991)

I ficar-se dins la pell dels personatges té una traducció clara a nivell de llenguatge: si els personatges han de ser creïbles, han de parlar com parlen realment, han de tenir els seus tics i les seves actituds. Per això, la llengua de Ramon Solsona és una llengua viva, de carrer. Li agrada dir que quan escriu es baralla cos a cos amb el llenguatge, és a dir, escriure suposa buscar la paraula precisa, l'expressió adequada. Fins i tot, de vegades, aprofita de manera excel·lent els jocs de paraules.

Es pren molt seriosament les novel·les i les va escrivint al llarg de molt de temps. Li agrada anar prenent notes, escriure a poc a poc, revisar i reconstruir el text, afegir coses...

Pel que fa als articles periodístics, intenta dir coses diferents de les que es diuen normalment o, en tot cas, dir-les de manera poc habitual i afegir-hi un toc d'ironia. De fet, tot i que aquí no es treballen, els seus articles poden resultar molt adequats per a fer determinades activitats de llengua.

3. ITINERARIS DE LECTURA

Llibreta de vacances

Edat de lectura

La majoria de narracions de *Llibreta de vacances* tindran, amb tota seguretat, la virtut de seduir, "enganxar", els alumnes de 14 anys en amunt, ja que es trobaran amb històries que tenen elements relacionats amb els seus interessos. Tanmateix, algunes narracions ("L'única cosa certa", "Magazine" o "Una història lamentable", per exemple) necessitaran un bon treball previ i un bon acompanyament per tal que els joves alumnes puguin tenir els referents necessaris per entrar en el joc del relat.

Argument i personatges

Llibreta de vacances és un conjunt d'onze narracions, distribuïdes en tres apartats, i una sucosa guia de lectura. Tot aquest conjunt va precedit d'un advertiment en el qual l'autor, amb el to irònic i paròdic

que trobarem al llarg del llibre, ens alerta de la presència d'un apèndix amb anàlisis il·luminadores i utilíssimes propostes de treball i ens aconsella treballar amb aplicació i perseverança.

La primera part, "Allegro assai" (temps musical prou viu), inclou boniques històries d'amors i desamors pintades amb els mateixos colors amb què les acoloreix la vida. Són contes de to festiu. A "Cerezo rosa" una persona que s'ha quedat de rodríguez viu una excitant experiència d'estiu. A "Per Sant Jordi, una rosa" trobem les secretes il·lusions amoroses d'una adolescent. "Joc de peus" ens mostra una divertida situació eròtica d'un jovenet durant un convit de noces. "Pastís d'aniversari" ens presenta un metge en atur que treballa de missatger fent resignats itineraris en busca del pastís demanat per l'esposa embarassada.

La segona part porta per títol "Andante" (temps musical moderadament lent) i conté altres històries d'ells i elles. Són narracions més serioses i una mica tristes. "La proa del món" explica en forma epistolar una fugaç història d'amor entre un vell faroner i una joveneta estrangera. "L'única cosa certa" (igual com passa amb "Pastís d'aniversari") ens retrata un personatge desplaçat, però ara d'una manera més dramàtica. "L'amant dels diccionaris" és una història ambientada a París, on des de fa quaranta-cinc anys Maurice i Armande es troben periòdicament per recordar l'època de la infantesa i constatar el pas del temps.

La clau de la tercera part ens la donen el propi títol ("Allegro giocoso") i el petit comentari introductori: L'autor es diverteix amb algunes coses de l'ofici d'escriure i posa en guàrdia el lector sobre les maltempsades i els paranys de les humanes passions. Són narracions amb més ironia, una mena de *divertimento* personal.. Fins i tot a "Una història lamentable" es permet de fer ficció amb personatges reals que coneix, fa un joc entre ficció i realitat amb gent del món literari català que ell admira i amb els quals comparteix amistat, i experimenta amb un personatge literari creat per un altre autor (transliteratura), cosa que li permet transformar la clàssica trobada d'autor i personatge en trobada del personatge i dels editors en competència.

El protagonista del relat "Amor mètric" compara totes les severs amants imperfectes amb termes literaris i ara aspira a la perfecció del

sonet. “La inspiració del novel·lista” i “Magazine” són una ficció irònica a l’entorn de l’art d’escriure, on les víctimes de la paròdia són els tòpics de les sèries negres i els argots del periodisme cultural i esportiu.

Incloure-hi una guia de lectura proposada pel propi autor i formant part del cos original del llibre no deixa de ser un fet singular en la literatura catalana. En aquest apèndix en forma de guia de lectura, hi trobem un comentari de cada relat. És un afegit a cada conte, amb elements que no podrien incorporar-se al relat, però que li afegeixen una bona dosi d’ironia. Com diu el mateix autor: *Volia fer una mena d’esperpent de les edicions crítiques en forma d’exercicis i comentaris de text com els que es proposen a les escoles fins a fregar el ridícul. No perquè no m’agradin aquesta mena d’edicions, que la veritat és que m’apassionen, però sí que volia demostrar que moltes vegades als qui les preparen se’ls escapa la mà.*⁵

Tema

A *Llibreta de vacances* trobem onze relats sobre la vida, la vida vista amb ironia, i una paròdia dels exercicis que freqüentment acompanyen les lectures literàries en els llibres de text o en els quaderns de vacances.

Allò que dóna unitat a cada apartat és més aviat el to, festiu en el primer bloc, melangiós en el segon i molt irònic en el tercer. Tot i que les temàtiques va apareixent i reapareixent indistintament de l’apartat on queda ubicat el conte, la primera part se centra més en l’amor, la segona en el pas del temps (i el sentiment de fracàs) i la tercera en l’exercici literari.

De tota manera, quasi totes les narracions remetent d’una o altra manera al fet amorós, ja que l’amor omple quasi tots els espais de la nostra vida. Aquestes situacions amoroses plantegen, però, experiències eròtiques puntuals, enamoraments no correspostos, amors impossibles, amors fracassats, etc.

---

⁵ “Ramon Solsona. Escriptor.” (entrevista de Gemma Casadevall) *Diari de Barcelona* [Barcelona] (4 d’octubre de 1991)

L'escriptura i la creació literària apareixen també sovint, ja que no només són el referent del tercer apartat, sinó que estan presents en altres relats com "Per Sant Jordi, una rosa", "Joc de peus", "L'única cosa certa" o "L'amant dels diccionaris".

El pas del temps és un element insistent en tot el segon apartat, però, a més, en el conte "La proa del món" trobem la importància de la memòria, un tema bastant important en les novel·les de Solsona.

Suggeriments didàctics

1. Després de llegir els relats, es pot suggerir als alumnes de fer una descripció de la personalitat dels diferents protagonistes i dir quines són les motivacions i circumstàncies que condicionen el seu comportament o el seu punt de vista sobre el món que els envolta.
2. Una anàlisi de com està estructurada l'obra pot consistir a fer un quadre de doble entrada, en el qual es faci constar, per una banda, el títol de cada conte i, per l'altra, la veu narradora, la perspectiva temporal i la tècnica emprades en cada una de les narracions.
3. En una novel·la hi pot haver molts elements simultàniament (alegria, tristesa, amor, crueltat, etc.), però en un conte, no; cada conte és un món. A més, els contes consten d'estructures més petites que les novel·les i es construeixen al voltant d'una sola tècnica. En aquest sentit es pot fer l'activitat d'identificar l'element dominant en cada conte i el gènere narratiu (carta, monòleg, etc.) en què l'autor n'ha basat la construcció i l'estructura.
4. En el llibre hi trobem el *divertimento* al costat de la reflexió. Ramon Solsona, en una entrevista realitzada arran de la publicació de *Llibreta de vacances*, deia:

Ara, en canvi, opto per la via de la ironia, del sentit de l'humor, però alternant uns contes decididament còmics amb altres en què el registre es transforma deliberadament cap a una expressió més seriosa. Totes dues fórmules formen part de la meua manera de ser. M'agrada combinar-ho perquè són dues manifestacions diferents de la meua personalitat, però també perquè és una manera d'avisar el lector que, malgrat les aparences, allò no va del tot en broma. És a dir, si en un moment determinat sembla que

*jugui i res més, immediatament després intento demostrar que rere d'aquell acudit hi ha una intencionalitat que espero que tothom sàpiga percebre. Fins i tot en les narracions aparentment frívoles.*⁶

Una bona activitat consistiria a destriar els contes amb un to més distès i còmic del contes amb un to més seriós, i identificar-hi, en tots, la intencionalitat o l'element reflexiu que s'hi amaga.

5. Segurament els anys de docència de la literatura han tingut la seva part de culpa en la inclusió d'una guia de lectura a *Llibreta de vacances*. Solsona sap que les guies de lectura són útils, però que de vegades es cometien excessos o desenfocaments. Per això la seva guia de lectura no és gens convencional: fa una paròdia dels abusos i superficialitats d'algunes d'aquestes guies i el lector incisiu hi troba orientacions a través de l'humor i la ironia. El cert és que ha volgut donar un pes important a aquest singular apèndix i que, per tant, resulta necessari aclarir quina és la relació que hi ha entre cada narració i els seus corresponents "comentaris" i "exercicis" de la "Guia de lectura" i en quins elements es basa la paròdia en cada cas.
6. La narració "Per Sant Jordi una rosa" constitueix un exercici d'ús magistral dels registres de la llengua. Solsona opta per la llengua viva i creïble en boca d'un personatge abans que per l'ortodòxia, i d'una manera ben conscient juga amb aquesta opció en un exercici de l'apèndix. Es pot fer un exercici d'observació dels elements peculiars de llenguatge que trobem en els diàlegs i en el dietari de la Meri i veure què blasma Solsona en el primer exercici de la corresponent "guia de lectura". Després es pot fer un exercici de creació centrat en el món juvenil, on s'intenti contrastar a nivell de llenguatge allò que és narració objectiva amb allò que és la veu directa dels personatges.
7. No cal dir que, igual com hem fet en l'activitat anterior, es poden fer tot tipus d'exercicis centrats en un sol dels contes. Alguns exemples podrien ser els següents:

---

⁶ "Ramon Solsona. Escriptor." (entrevista de Gemma Casadevall) *Diari de Barcelona* [Barcelona] (4 d'octubre de 1991)

- a) A "Cerezo rosa", enumerar els elements que poden portar a pensar erròniament que el protagonista és un home i dir en què es basa la sorpresa final.
- b) Sobre "La proa del món", contextualitzar i comentar l'afirmació que fa cap al final el vell faroner: De la mar de fons de l'esperit no te n'escapes fàcilment. Fins que no ha vingut una tempestat no he recuperat la serenitat.
- c) En el conte "Amor mètric", recopilar tots els termes literaris que el narrador aplica a les dones que han anat passant per la seva vida i observar quin és el terme de comparació en cada cas.

Entre les narracions del llibre, en trobem de tancades, amb un principi i un final ben definits, i altres d'obertes, que són retalls de vides més complexes. A més a més de destriar les unes de les altres, cada alumne pot escollir-ne una de les obertes i, a partir d'ella, escriure el seu propi relat.

4. QUÈ HA ESCRIT?

Novel·les

- *Figures de calidoscopi*. Barcelona: Quaderns Crema, 1989. (Biblioteca mínima; 19)
- *Les hores detingudes*. Barcelona: Quaderns Crema, 1993. (Biblioteca mínima; 32)
- *DG. Barcelona*: Quaderns Crema, 1998. (Biblioteca mínima; 66)

Reculls de narracions curtes

- *Llibreta de vacances*. Barcelona: Quaderns Crema, 1991. (Mínima de butxaca; 46)

Reculls d'articles periodístics

- *Ull de bou*. Barcelona: Quaderns Crema, 1995. (Biblioteca mínima; 40)

- *Ull de vaca*. Barcelona: Quaderns Crema, 1995. (Biblioteca mínima; 43)
- *Reflexions de sala i alcova*. Barcelona: Llibres de l'Avui, 1995.

Reculls de poesies satíriques

- *Sach de gemecs* (signat amb el pseudònim "Lo Gaiter del Besòs"). Barcelona: Llibres de l'Avui, 1989.

Col·laboracions a la premsa

- Poesies satíriques al diari *Avui* amb el pseudònim "Lo Gaiter del Besòs" entre 1987 i 1989 (periodicitat setmanal).
- Articles periodístics al *Diari de Barcelona* durant 1989 i 1990 (periodicitat setmanal).
- Articles periodístics al diari *Avui* (periodicitat quinzenal el 1991 i diària entre 1991 i 1995)

Col·laboracions a la ràdio i la televisió

- Contraportada (articles d'actualitat), a El Matí de Catalunya Ràdio, des de 1995.
- Agència de viatges, telecomèdia de 14 capítols emesa el 1993 per TV3 (guionista conjuntament amb Enric Gomà).
- Estació d'enllaç, telesèrie emesa per TV3 (guionista de l'equip dirigit per Jaume Cabré des de l'episodi 47 al 114).
- Dos és massa, programa d'entreteniment i participació emès per Televisió de Catalunya (guionista conjuntament amb Anna Manso).

Guies per a l'aprenentatge

- *Tècniques d'expressió oral i escrita* (conjuntament amb M. Morera). Barcelona: Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya, Eduoc, 1997.